

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-ÚCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Brassóban egy óra 52 lej
negyedévre 140, félévre 270, egy évre 500 és 10 lej kézbesítési
díj. — Vidékre postai küldéssel 60, 170, 320 és 600 lej
Külföldre negyedévre 250, félévre 500, egész évre 800 lej

FŐSZERKESZTŐ

SZELE BELA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITÉRADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Száz közül

több mint kilencven bukott el, magyar tanár és tanító a román vizsgákon. Majdnem valamennyi. Csak ahol — csak néhány városban — véletlenül jobblelkű, magasabb intelligenciájú és mélyebb belátású elnök vizsgáztatott, sikerült nagyobb százaléknak átjutnia a drótsövényes akadályon.

Rémes dolgokat lehet hallani arról, hogy milyen lelki és fizikai torturákon mentek keresztül a szegény magyar tanárok és tanítók, míg eljutottak ahhoz a bol dog állapothoz, hogy megbukhattak. Az a tíz órát gyalogló és a vizsgázó teremben összeesett bánási tanító minden időkre beszélő példája lesz ennek a halhatatlan kultúröngyörűségnek.

S ha már a vizsgálóteremig tíz órát kellett gyalogolnia és a teremben, még a vizsga előtt ajultan kellett összeroskadnia a törékeny, agyoncsigázott idegzetnek, képzelhető, mit kellett kiállniuk tanárainknak és tanítóinknak azokon a vizsgákon, melyeken a dühödt sovinizmus szabadon kéjelegetett magyar kulturférfiak kínlásában.

Kevés kivétellel majdnem mindenütt tömegesen buktak el a vizsgázó magyar iskolamesterek. Elbuktak annak ellenére, hogy ezeknek a vizsgáknak csupán formáságuk volt szabad lenniük, hiszen a kormány sem a sikerhez való előfeltételt nem biztosította, sem a vizsga alkalmában nem tanusított jóakaratot és méltányosságot. Vágóhídra hajtott állatokként hajszolták össze-vissza utasításokkal, egymásnak ellenmondó, zavaros rendelkezésekkel tanítóinkat, s minden intézkedésből, a rosszindulat maró lávája mellett a magyar iskolázás ellen törő hadjárat pusztító rendszere áradt.

De ne csüggedjétek, vizsgán megbukott magyar tanítók, tanárok! Ne higgyétek, hogy a világ össze fog omlani fölöttetek, mivelhogy a rátok kényszerített keserves próbát nem állítatok meg. Nagyon jól tudjátok és tudjuk mi és tudja minden elfogulatlan, becsületes ember, hogy idők és erők javát adtátok oda, hogy csak eleget tegyetek a parancsoló szükségnek, a sorsotok iránt oly melegen érző, s titeket, s iskoláitokat oly humanusan támogató miniszter akaratának.

Tanítottatok és tanultatok, nappalt és éjszakát áldoztatok, szenvedtetek inséget és fájdalmat, emésztő gondot és gyöttrő nyugtalanságot, hogy hivatástokat, kötelességeket méltóan betöltsétek. Az élet és a pálya martirjai vagytok, akiknek a roskasztó keresztet végig kell vonszolnotok a nehéz Golgotán. Arcotok verejtékét és szívetek hulló vérét majd letörli a fajszeretett selymes kendője, magán hordozván a ti szent hivatástok örök, isteni arculatát.

Megbuktatok, de el nem buktatok. Szellemetek fölénysége, s jellemetek tisztasága, a fajunkért s kulturánkért való kálváriátok dicsfénye, a jóknak és igazaknak, a művelteknek és megértőknek szent közössége, eddigi munkátok és jövő hivatástok jeles bizonyítványát ad nektek.

Bukott tanárok, tanítók, fél a szívetek! Előre a munkában, dacosan a kitarthatásban, szent hittel a jobb jövőben!

Duca külügyminiszter Románia és Magyarország viszonyáról

BUDAPEST. (Saját tudósítónktól.) Duca külügyminiszter Laibachban nyilatkozott Az Est munkatársának a román-magyar viszonyokról.

— Mindenáron való politikánk — mondotta —, hogy közeledjünk Magyarországhoz, mert valamennyi szomszédunkkal jóviszonyt óhajtunk fenntartani. Véleményem szerint a tavasszal kötött meg egyezségünk szerencsés kezdetnek tekinthető, s remélem, hogy a jövőben még javul az egymáshoz való viszonyunk. Különösen gazdasági szempontból sok közös érdekünk van, az összeköttetéseket fejleszteni lehet mindkét ország hasznára. Egyelőre újabb tárgyalásokat nem tervezünk.

Végül kijelentette, hogy szerencsés lesz, ha találkozhatnak Genfben Bethlen miniszterelnökkel, akit eddig még nem ismert személyesen.

Kisebbségi intézetet állítanak fel Bécsben a népszövetség védelme alatt

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A népszövetségi tanács az Interparlamentáris unió most befejezett ülésének tárgyalásai alapján mint sürgősen elintézendő problémát illetette munkarendjébe a kisebbségek fjoghelyzetét és megbizta a kisebbségi állandó bizottságot azzal, hogy a legutóbb Rómában ülésezett nemzetközi szociológus kongresszus kisebbségvédelmi határozatát vegye részletes tárgyalás alá. A határozat, a mit a szociológus kongresszus egyhangúlag elfogadott és a Népszövetségi Ligák Uniója meg a Société des Nation főtitkarsága elé terjesztettek azt kéri, hogy gondoskodjék a legfelső nemzetközi fórum hatékony szervezeti intézkedésről a kisebbségek állandó védelme ügyében különös tekintettel a kelet európai kisebbségekre, amely intézkedés feltétel nélkül biztosítson minden nemzetiség számára teljes nyelvi és kulturszabadságot. Kéri ezért a kongresszus, hogy Bécs székhellyel állandó kisebbségi intézetet állítsanak fel, amely a népszövetség védelme alatt működjen és határozatai megfellebbezhetetlen jogerővel bírnak.

Az új intézményt plénumon kívül valósítják meg

A népszövetségi tanács az ügy nagy sürgősségére tekintettel valószínűleg nem is tárgyalhatja le a dolgot a plénumon, hiszen a javaslat nem készülhetett el tárgyalatási formában erre az ülés szakra, hanem egyszerű szavazás útján kér felhatalmazást az intézménynek a javaslat értelmében való felállíttatására. A felhatalmazást pedig Anglia és Franciaország garantálták.

Az esemény óriási lépést jelent a béke megszilárdításának munkálatai körül és minden bizonnyal alkalmas lesz arra, hogy bármilyen hatalmi ellentállás dacára megteremtse az általános szabadságjogi kiegyenlítődést, aminek bizonyosságát megerősíti az alábbi — a kisebbségi kérdésekben legilletékesebb fórum — nyilatkozata a Brassói Lapok számára:

A kisebbségek jogait a népek összesége garantálja

— A szövetséges és társult főhatalmak valamint a békeszerződések által alakult új államok között tudvalevően nemzetközi szerződések létesültek az utóbbiak területein élő, odacsatolt faji, nyelvi és felekezeti kisebbségek jogainak hathatós védelme biztosítására. Ezekben a szerző-

désekben az új államok a népek összeségének garanciája mellett kötelezettséget vállaltak a kisebbségjogi vonatkozásokra, amely kötelezettségeknek legnagyobb része még mindig papíron van meg csak és így elsősorban a magyarságnak az utódállamokban lévő helyzete, az ottani hatóságoknak velük szemben követett politikája egyáltalán nem fedi a szerződésbeli obligót.

— Maga a népszövetség, mint hivatalos szerv, jórészt a létesülésének alapját alkotó ugynevezett egyezség-okmány (paktum) hiányos szövegezése és rendelkezései miatt nem volt képes a nemzeti kisebbségek jogainak érvényt szerezni. Ezért forszírozta helyette a Népszövetségi Ligák Uniója a kisebbségi sérelmi adatok gyűjtését, a kisebbségek helyzetének megismerését, hogy most minden adatát beszolgáltatva gyorsítsa a védelmi szankciók elrendelését és hozzájáruljon a védelem kiépítésének munkájához.

Az új szerv hivatalos hatalommal léphet fel

— Az iránymutató római határozat alapeszméje igazán jól fedi a kisebbségek jogi védelmének tényét. Bécsben, vagy általában Kelet európa közvetlen közelében létesített megfigyelő és sérelemadatgyűjtő szerv már geográfiai fekvésénél fogva is alkalmasabb a kelet európai nagy probléma tanulmányozására, mint a Genfben székelő Société des Nations, amelynek munkássága különben is csak részben irányulhat a kisebbségi kérdésekre egyéb nagyobb szabású teendői miatt. Ez az intézmény, azonban, mint a kisebbségi ügyekkel kizárólag foglalkozó fórum közvetlenül figyelheti meg a politikai, kulturális és gazdasági téren panaszlott eseteket és mert ez a népszövetség szerve lesz, biztosítja a maga hivatalos jellegét, tehát a hatóságokkal szemben a kisebbségek érdekében nem kerülhet a szerény kérvényező elutasítható helyzetébe, hanem hivatalos institució erejével léphet fel, melynek meghagyásait, utasításait, döntéseit a nemzetközi szerződésekben lefektetett jogalap paragrafusai szerint teljesíteni kell.

Miért nem válik be a hágai bíróság?

— A Bécsben felállítandó kisebbségi intézet a tervezetek szerint sokkal megfelelőbb a célnak, mint az erőteljesen

**A lej Zürichben
nyitáskor 2.60**

propagált hágai nemzetközi bíróság illeté kessége. Ennek működése mind a mai na pig erősen korlátozott, mert a lefektetett paktum értelmében a bíróságot csak ab ban az esetben lehet igénybe venni, ha minkét fél, tehát ez esetben az érdekelt államhatalom és a sértett kisebbség egy formán kívánja. Már pedig a kisebbsé geknek elég tapasztalatuk van az igazsá gos döntést kívánó államhatalmak eljárá sairól, aminek élet a bécsi intézet egé szen le fogja simítani. (r. o.)

Az amerikai elnökválasztó harc küszöbén

Mint Newyorkból jelentik, az elnök vá lasztó harc mindhárom jelölt érdekében megkezdődött és elhangzottak az első pro grammbeszédék is. Coolidge elnök tömör és vi lágos beszédében a belpolitikai kérdésekre vetette a fókust, és pedig ezek között is el tősorban a fokozottabb takarékosagra és az adóleszállításra, amit a Mellon-féle terv alap vonalai szerint kíván megvalósítani. A kor mányzati tisztesség kérdésében nyíltan csat lakozott Davisnak, a demokrata elnökje löltnek a kijelentéséhez, míg az új gazdasági rendet illetően La Follette elveit teszi ma gáévá, ellenezve a privilégiumnak bármifé fajtaját. Nyomatékosan hangoztatta Coolid ge, a Ku-Klux-Klanra célozva, hogy az ame rikai nép egységes, éppen ezért nem szabad sem dédelgetettnek, sem kivetettnek len niük. A kormány nem ismerhet sem fajt, sem vallási előítéletet. A republikánus párt vívmányai közé sorolja, hogy a diplomáciai kapcsolat, Oroszországgal kivételével, valamen nyi országgal helyreállott. Rámutatott arra, hogy az isteni gondviselés akaratából Ame rika nagy felelősséggel terhelt ország lett és mint ilyen, nem izolálhatja magát. Ennek a nemzetközi kötelességének a teljesítésére ajánlja a világbizottsághoz való csatlakozást, de újból kijelenti, hogy a népszövetségtől Amerikának távol kell tartania magát. Végül megemlítette, hogy mihelyt a Dawes-féle terv gyakorlati kivitelre kerül, újabb lesze relő konferenciát hív egybe.

Davis, a demokrata elnök jelölt szülő városában, Clarksburgban fejtette ki pro grammját, amely kiterjed valamennyi bel- és külföldi problémára. A demokrata párt kül politikai programját abban szegelte le, hogy minden békemozgalomból kiveszi a ré szét és magáévá teszi a világbizottság és a népszövetség eszméjét. Közkívánságra refe rendum elé viszi a csatlakozás és a szüksé ges fenntartások kérdésének eldöntését.

Az elnökválasztó harc megindulásával kapcsolatban a lapok sűrűn foglalkoznak az zal a kérdéssel, mi történjék, ha egyik el nökjelölt sem kapná meg az electoral sza vazatok többségét. Ebben az esetben ugyanis a kongresszusra hárulnak az elnökválasztás feladata, ha pedig a képviselőház sem tudna megegyezni és március 4-ig nem választana meg elnököt, akkor a szabályok értelmében az alelnök lép az elnöki hivatalba ugyanugy, mint az elnök halála esetén. De a jelenlegi választásnál ezen a módon sem volna meg oldható a probléma, mert Coolidge elnöksége óta nincs alelnök. A fogas kérdésen most törhetik fejüket Amerika jogászai.

Legtökéletesebb, legizlésebb
**hálószoba és egyéb
butorok, amerikai
irodai berendezések**
FODOR TESTVÉREKNÉL
a Faipari és Árukereskedelmi R.-T. Iserakata.
TÁRGU-MUREŞ, KORZÓ-KÖZ
9600

**TÜZIFA hasábos és felvágott
KOKS DARABOS
SZÉNA KAPHATÓ**
Tontsch-féle raktár
Weiss Mihály-ucca 29
2054 Telefon 286-os

Megérkezett a királyi pár Kolozsvárra

A fogadtatás — Programmszerűen zajlott le az ünnepség

KOLOZSVÁR. Ünnepi díszít öltött a kin csesváros. A virágoktól és zászlóktól borított utvonalon szorongó tömeg várja Románia királyát és felséges asszonyát. Minden arcon ott ül a meghatottság vonása mert mindenki tisztában van annak jelentőségével, amit a királyi pár kolozsvári látogatása jelent Erdély népe számára. Már a kora reggeli órákban nagyszámú tömeg lepte el a vasúthoz vezető utvonalat, mindenki jó helyet akart biztosítani magának a bevonulás idejére. Diszruhás rendőrök tartják fenn a rendet, s itt-ott feltűnik egy-egy vágató lovas alakja aki az utolsó rendelkezéseket viszi szét az utvonalon felállított rendőrtiszteknek.

12 óra tájban előkelő fogatok és autók szállítják a királyt váró kolozsvári notabili tásokat az állomásra. Az urak kivétel nél kül frakkban, a hölgyek estélyi öltözetben, a magasrangú tisztek diszruhában jelennek meg a fogadtatáson. Az állomás perrenja olyan, mint egy előkelő bálterem, a megjelen tek fesztelennül beszélgetnek, míg az állomás fő nők jelzi, hogy pár perc múlva befut az ural kodópár vonata.

Pontban fél tízezer óra. A perrenon fel állított katonazenekar rázendít a király himnuszra. Ebben a pillanatban méltóságtel jesen begördül az udvari vonat és az egyik

szalonkocsi ajtajában megjelenik Ferdinánd király. Hatalmas éljenzés fogadja az ural kodót, aki lesegíti a vonatról Mária királynét és több magasrangú udvari méltóság kísé reiben a perrenon sorban álló várakozók fe lé mennek.

A város polgármestere a régi hagyomá nyokhoz híven rövid beszéd kíséretében sőt és kenyeret nyújtott át öfelségének és kérte, hogy érezze jól magát az ősi város falai között. Ezután a király a perrenon rövid cerclet tartott, majd végeláthatatlan kocsi sortól követve, a városházára hajtottak. Vé gig az egész utvonalon, ahol a királyi pár el haladt, hatalmas éljenzés és üdvözlésgás fo gadta a felséges vendégeket.

Tizenegy órakor a városházán a ható ságok és különböző testületek hódolatnyíl vánításait fogadta a király. Délben tizenkét órakor a Piața Cuza Vodán, ama helyen, ahol Jancu Avram szobrát állítják fel isten tisztelet volt, majd fél egy órakor a katonai díszszemlét nézte végig öfelsége.

Délben egy órakor a királyi pár tiszte letére díszbéd volt, melyen a prefektus, a polgármester, a katonaság vezetői és más előkelőségek jelentek meg.

Motta a népszövetség ülészakának elnöke

Megkezdődnek a tanácskozások — A kisebbségi kérdés a tárgyalások középpontjában

GENF. (Saját tudósítónktól). Ma nyílt meg a népszövetségnek — alapítása óta — ötödik közgyűlése. Ez az ötödik közgyűlés, amely jelentőségében alig áll a többi, eddig megtartott közgyűlései mögött, mégis más atmoszférában és más külsőségek között fog lefolyni, mint a megelőzőek.

Mindenekelőtt ma már készen áll a lon doni megegyezés, amelyet a francia és német törvényhozás ratifikált, s ami súlyt és tekin telyt ad a londoni határozatok békülékeny szellemének hatása alatt dolgozó közgyűlés nek, az az, hogy e mű megteremtői, Mac donald és Herriot is jelen lesznek azon, s tekintélyükkel támasztják alá ama határoza totokat, amelyeket a közgyűlésnek majd meg kell hoznia. Talán ennek a két államférfi u nak jelenléte okozza azt, hogy az európai államok miniszterelnökei és külügyminiszte rei olyan számban vesznek részt a közgyűl ésen, amire a népszövetség eddigi négy köz gyűlésén példa nem volt. Ez a körülmény többé-kevésbé megnyugvást jelenthet azok nak, akik a népszövetségi határozatoknak je lentőséget tulajdonítanak, mert elvégre fe lelős és aktív kormányzási munkát végző ál lamférfiak közvetlen tanácskozásának ered ményei lesznek majd a népszövetség újabb határozatai.

A közgyűlés programja

A genfi közgyűlés programja is nagy ban emelni fogja a népszövetség munkájá nak hatásosságát. Azok a kérdések, amelyek kel ez a testület eddig ifennállása alatt foglal kozott, jelentőségükben nem értek el a mai idők követelményeinek színvonalát. Ezt azon ban ma még nem is lehet a népszövetség szükséges vagy felesleges voltának bizonyí tására felhasználni. Az az öt év, amióta mű ködését kifejti, vajmi rövid idő annak a su lyos feladatnak a megoldására, amely előtt ez a testület áll. A múlt évi közgyűlés pro grammja volt az egyetlen eddig, amelyen na gyobb, világpolitikai jelentőségű ügygel — az arab-görög konfliktus — ügyével foglal kozott a népszövetséggel, itt sem tudta azon ban teljes sullyal érvényesíteni akaratát, hi szen — mint emlékeztet — az olasz kor mány teljes erővel szegült ellene a hozott ha tározatoknak.

A mai program sulyát a lefegyverzés kezdése adja meg. Nem túlzás, ha azt állítjuk, hogy az ebben a kérdésben hozandó ha tározat és annak végrehajtása lesz próbaköve a népszövetség tekintélyének és erejének. Ez a kérdés az, ami ma lényeges, s ami Közép-

európa államainak legsúlyosabb háboru utá ni problémája.

Hymans megnyitja az ülészakot

A népszövetség megnyitó ülésén — a melyet a reformáció épületének hatalmas termében tartottak meg — negyvenegy ország delegátusai, a sajtó képviselői és a közönség zsufoltság megtöltötték a tárgyaló termet. A megnyitó beszédet Hymans elnök mondotta, s kijelentette, hogy érzése szerint a közgyűlés kedvező kilátások között kezd meg munkáját.

— Londonban egyezményt írtunk alá — mondotta — amely hivatott lesz megoldani a legnehezebb és legaggodalomkeltőbb problé mát: a jóvátétel problémáját. Emellett leg fenyegetőbb a biztonság problémája, s en nek megoldását a népszövetségtől várják.

Majd a népszövetség legnagyobb jelentő ségű alkotásaként az állandó nemzetközi bí róságot jelölte meg, rámutatva a Javorina és a Memel-ügyre.

Az elnökválasztás

Az elnökválasztás aktuása a választási ülés re maradt. Negyvenhét szavazatból negyven ötöt Motta szövetségi tanácsost, a svájci de legáció vezetőjét választották meg elnökül. Mielőtt Hymans átadta volna az elnöki szé ket, meleg szavakkal üdvözölte az új elnököt, s kijelentette, hogy ez a választás a vendég látó Svájcnak és a nemeslelkű svájci népnek megtiszteltetését jelenti, amely ország alkal mat ad a népszövetségnek, hogy áldásos mű ködését teljes függetlenségben kifejtse.

Motta megindultan mondott köszönetet a választásért, s a népszövetség jövőjébe vetett rendíthetetlen bizalmának adott kifejezést.

Ezután a közgyűlés elhatározta, hogy a napirenden levő tárgyalásokra hat bizottsá got választ.

TUSNÁDFÜRDŐ

Alhavas klimatikus gyógyhely.

Direct vasuti összeköttetés Brassóval, posta, villanyvilágítás. — Mérföldekre terjedő ösfenyvesek. Szénsavas, vasas, sós, hideg és meleg fürdők, ivókurák. Szobák szeptember 1-től 25—50% en gedménnyel kaphatók.

Igazgatóság.

5486

Háborús pénzzel szanálják Máramarossziget háztartását 183000 cseh korona közellátási pénzt kapnak vissza Csehszlovákiától

MÁRAMAROSSZIGET. (Saját tudósítónktól.) A csehszlovák külügyminisztérium diplomáciai uton értesítette Máramarossziget város polgármesteri hivatalát, hogy az egyik prágai bankban Máramarossziget város nevére 183.000 cseh-korona van letétbe helyezve és kéri a polgármestert, intézkedjék a rendelkezésükre álló összeg felvételéről.

Az anyagi gondokkal küzdő városi háztartás, amelynek pénztárát az utóbbi időben a Fornwald-féle sikkasztás és a trónörököszt hiába váró tizenegy díszkapu költségeivel alaposan igénybe vette, nagyon is rászorult erre a váratlanul jött tekintélyes összegre, amelynek érdekes története a következő:

Még a háborús Magyarország idejében Máramarossziget közellátási hivatala élelmezte a régi Máramarosmegye inséges községeit. A hivatal még az összeomlás-kor is funkcionált és nagy mennyiségű élelmiszert szállított a tiszántúli községekbe. Az igénylő kereskedők az élelmiszerek árait az illető község pénztárába fizették be és amikor Máramaros egy részét a csehek megszállták, már nem jutott idő a Máramarosszigetet illető közellátási pénzek elszállítására. A megszálló cseh hatóságok ezeket az összegeket koncentrálták és a megfelelő devalválás után az egyik prágai pénzintézetnél deponálták.

Máramarossziget város tanácsa ugyancsak diplomáciai uton válaszolt a cseh külügyminisztérium felszólítására és értesítette, hogy amennyiben bankátutalás útján nem volna lehetséges a pénzhez jutni, megbízottakat fog küldeni a 183.000 cseh korona átvételére.

Rövid hírek mindenfelől

PARIS. A haditeherbizottság hivatalosan közölte a jóvátételi bizottsággal, hogy a Dawes-tervezetre vonatkozó törvényeket a Reichstag elfogadta, s a német kormány azokat ki is hirdette.

PARIS. A legfelső haditanács tegnap délelőtt Dommergue elnöklésével összeült.

PARIS. A francia sajtó pártkülönbség nélkül szembetűnő meglepődéssel közli Smith magyarországi főbiztosnak a népszövetséghez intézett jelentését.

PARIS. A most hatályba lépett vámtarifát a külföldi gabona és liszt vámját az eddigiek tizenhatszerezére emeli fel.

ROMA. Moszkvából érkezett távirat jelenti, hogy a szovjetbiróság Boris Savinkow antibolsevik agitátort halálra ítélte. Az ítélet kihirdetése után Savinkow kijelentette, hogy hajlandó elismerni a szovjet kormány hatalmat, mire a bíróság a halálos ítéletet tíz évi fogságra változtatta.

SANGHAI. A sanghai-i kikötőbe több külföldi hatalom hadihajói érkeztek, hogy a Si-Kang és a King-Su tartományok között kitört polgárháború tartama alatt az idegen alattvalóság érdekeit megvédjék.

A politikai helyzet Magyarországon

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bethlen István gróf Genf-be utazott, hogy résztvegyen a népszövetség szeptemberi ülésén és személyesen jelen legyen azoknál a nagyfontosságú tárgyalásoknál, amelyek részben a külföldi kölcsön végleges perfektálásával kapcsolatosak, részben Magyarország katonai ellenőrzésére vonatkoznak. A miniszterelnök, ezzel az utjával, politikai pályafutása egyik rögzös étapjának ért végéhez és a kölcsön elé tornyosuló akadályok legyőzésében s általában a kölcsön létrehozásában kifejtett rendkívüli tevékenységét kívánta elismerni az a kormányzó kézirata is, amely elsőül adományozta Bethlen István grófnak a nemrég alapított érdemrend nagykeresztjét.

Az Eskütt-ügy nem politikum

A magyar miniszterelnök genfi útja egyúttal bizonyosságot is, hogy az Eskütt-ügy váratlan bonyodalmait, amelyek eleinte nemcsak kormányválsággal fenyegettek, de veszélyeztetni látszottak az egész kormányzópart egységét, elsőmulóféltben vannak. Az Eskütt-ügy bűnügy, amelynek elbírálása a büntetőbíró-ság elé tartozik, nem pedig politikum. Ez a felfogás nyilvánul meg Bethlen István gróf nyilatkozatában, amikor nem fogadta el nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter lemondását és a mikor miniszterével mindenben szolidárisnak vallotta magát, de ezt a felfogást vallja az egységes párt is. Eskütt, ez a fiatal nyugalmazott államvasuti altiszt, aki egész pályafutását annak köszönhet, hogy a kommun első napjaiban revolvérrel készített menekülésre egy csoport fegyveres kommunistát, akik nagyatádi Szabót akarták letartóztatni, agyafurcan kidöntött tervének ideiglenes sikerét is csak annak tulajdoníthatja, hogy az ügyész a beszámíthatóság megállapítására irányuló váratlan kérelmével az újabb főtárgyalásig lehetetlenné tette az ellenbizonyítás anyagának bemutatását. Erre való tekintettel a kizsákdapárt vezetősége elhatározta, hogy az Eskütt ügyre vonat-

kozó okiratokat egybegyűjtve nyolc-tíz napon belül, függetlenül a bírói tárgyalástól, a nyilvánosság rendelkezésére bocsátja.

Mi történik a munkanélküliekért? Emigráns-perek

Az ellenzék, a szociálisták ösztönzésére a ház összehívását szorgalmazza, hogy szóvátehesse a közgazdasági krízis következményeként jelentkező nagy munkanélküliséget. Tekintettel arra, hogy a munkanélküliség jelentős javulása csak az általános európai közgazdasági helyzet jobbrafordulásával remélhető, ettől az akció-tól nem várnak sok eredményt. De ennél a problémánál is jobban érdekli az ellenzék a kormányt az a terve, hogy a parlamenti tanácskozások színvonalának emelése s ezzel a parlament munkaképességének biztosítása céljából megszigorítja a házszabályokat. Az ellenzék és elszánt harcra készülődik a javaslat ellen, bár a felfogás e tekintetben nem egységes, s ellenzéki politikusok között is vannak, akik kiküszöbölendőknek vélik, hogy a parlamenti viták olykor hetekig tartó meddő személyi harcokba fullad-hassanak.

Eseménye még a politikai életnek, hogy a királyi ügyészség kézbesítette Weltner Jakabnak, a hazatért szociáldemokrata vezérnek az ellene kiadott vádiratot, amelyben öt más szociáldemokrata és kommunista vezérekkel együtt, a szociáldemokrata párt és a kommunista párt között 1919. március 21-én létrejött egyezség aláírása miatt felségsejtés és lázadás büntetével vádolta meg. Weltner ügyével párhuzamosan letárgyalják még az emigráció többi vezéralakjait, Gara-minak, Lovászynak, Jászinnak és Hatvani Lajosnak porét is, amelyek valószínűleg in contumaciam elítéléssel fognak végződni. Ezzel a kormány részéről az emigráció ellen tett minden intézkedés véget ér, viszont az emigráció tagjainak visszatérésükhöz minden út még sincs elzárva, mert visszatérés szándéka esetén kérhetik perük revízióját.

Irredentizmussal és kémkedéssel vádolnak egy 86 éves nagyváradi matrónát

NAGYVÁRAD. (Saját tudósítónktól.) Csak most járt Nagyváradon Mosoi miniszter, aki minden megjelenésekor a megértést hirdeti. Ugy látszik azonban, hogy azok, akiknek követniük kellene a miniszterek megértést hirdető elveit, egészen más elvet vallanak. Az erdélyi irredenta vádak, (melyek eddig mind alaptalanoknak bizonyultak) úgy látszik járványszerűen terjednek hatósági körökben, mert most, mint a legnagyobb megdöbbenéssel értesültünk róla, — egy 86 éves nagyváradi matrónát gyanúsít a nagyváradi sziguranca irredentizmussal és kémkedéssel és e hihetetlen vádak alapján az üldöztetések hosszú sorát kellett átszenvednie Nagyvárad egyik legelőkelőbb özvegyének.

A hallatlan eset különben a következő:

Akinek Magyarországon van birtoka — kém, gyanús!

Nagyvárad egyik legrégibb családjának feje özv. Tardy Sándorné sz. Ertsey Jolán, aki ma a 86-ik esztendejét éli. Az agg matróna friss testi és szellemi erőben van s a Reg. Ferdinánd körút 36. sz. házában lakik. Az u. n. Gerliczy udvar egyik legrégibb bérlője. A nagyasszony, — így hívja özv. Tardynét mindenki, — szívesen beszél a familiáról és elmondja, hogy Berettyóújfaluban (ma Magyarországon) van birtoka, amely a Nadányiak híres újfalui birtokával határos.

A Tardy család birtokán áll az új-

falui ősi dóm, amelyet Tardy Elek tárt föl a jelenkor számára s kutatásai alatt egy ritka aranypaizsot fedezett fel, amelyet ma a Nemzeti Múzeumban őriznek. A Tardy és Nadányi családoknak Magyarországon messze kiágazó rokonsága van s közeli rokonuk dr. Némethy Károly, államtitkár is, akivel özv. Tardyné természetesen fenntartotta az érintkezést.

Ez elég volt az elfogult román sovénizta köröknek arra, hogy a 86 éves özvegyet azzal vádolják meg, hogy nem annyira újfalui birtoka ügyeinek rendezése végett utazik gyakran Magyarországra, hanem azért, mert kémkedik a magyaroknak.

Ez a nevetséges vád elég volt arra, hogy Tardyné átkelési igazolványát visszavonják s mivel utlevelet sem kap, hónapok óta nem nézhetett birtoka után.

Költöztetés toloncházi rabokkal

De úgy látszik, hogy a matróna ellenzékeinek nem volt elég az, hogy az alaptalan gyanúsítások miatt hónapokig üldözték és megfigyelés alatt tartották. Feljelentették a nagyváradi lakáshivatalnál, aminek az lett a következménye, hogy a souterrain helyiségben levő és a lakáshoz tartozó konyhát, kamrát, cselédszobát egyszerűen elrekvirálták özv. Tardynétól s hogy a rekvirálás meg is történjék s ne maradjon írott malaszt, kirendeltek a toloncházból egy csomó rabot, akik valóságos pusztítást vittek véghez a souterrain helyiségek kiürítése címen, s mindent fel-

FORDSON

tractorok

uj, Lei 115.000.

„GEPVASAR“

Brassó, Kut-uca 43.

2089

hordtak a lakásba, ahol antik butorokat, nagy értékű porcellánokat törtek össze. A rombolás színhelyén kint jártunk és láttuk, hogy ma mozdulni sem lehet a tulzsufolt lakásban, ahol, a konyhájától megfosztott matróna gyorsfőzőn kénytelen elkészíteni az ebédjét.

Az izgalmakba valósággal belebetegedett özv. Tardyné, aki sem utlevelet, sem átkelési igazolványt nem kap, habár az összes fórumoknál megkísérelte azt.

Hát így fest a béke és a megértés anno dazumal 1924-ben.

Két nagy lopás a bukaresti expressvonaton

KOLOZSVAR. (A Br. L. tudósítójától.) Egy idő óta úgy látszik, hogy a vonatokon és vasuti állomásokon szinte már-már mindennaposá vált lopások és zsebtolvajlások kíséretével. Ennek a látszatnak cáfolatára ma két olyan vasuti lopás történt a bukaresti express vonaton, amely élenkén bizonyítja, hogy a zsebesek élnek és egyetlen jóalkalmat sem szalasztanak el, ha megfelelő kanyagra találják.

Tegnap délelőtt a Kolozsvárról Nagyvárad felé menő express vonaton utazott Franck Heisler német kereskedő. Ugyanabban a kocsiban utazott egy jómegjelenésű ur is, aki beszédbe elegyedett a némettel és a bemutatkozásnál Széchenyi András grófnak mondotta magát. Az egyik állomáson Heisler vásárlás céljából lezárt és a gróf ur ezt az alkalmat arra használta fel, hogy elemelje a német kereskedő aktatáskáját, melyben százhetvenötezer lej készpénz volt.

Ugyanezen a vonaton egy másik lopás is történt. Kardos Albertné budapesti asszony negyemillió magyar koronát tartalmazó kékításkája tűnt el s minden valószínűség szerint itt is az állítólagos gróf keze működött közre.

A károsultak a nagyvárad rendőrségen tettek feljelentést a vasuti tolvaj ellen és most erőlyesen körözik.

Magyarország készen áll az utódállamokkal kötendő kereskedelmi szerződésekre

BUDAPEST. (Saját tudósítónk távirata.) A Jugoszláviával, Romániával és Csehországgal kötendő gazdasági szerződések tárgyalási anyaga készen áll. A magyar kormány minden előkészületet megtett a tárgyalások felvételére, a Jugoszláviával folytatandó tanácskozások már szeptember tizenhatodikán megkezdődnek Budapesten, Romániával tizenhat egyezmény, vár ratifikálásra, köztük egy gazdasági természetű. Csehszlovákiával informatív jellegű tárgyalások folytak Bécsben, egyelőre azonban eredménytelenül, mert meg kell várni, míg elkészül az autonóm cseh vámtarifa.

Biztosítva van a német kölcsön

BERLIN. (Saját tudósítónktól.) Houghton berlini amerikai nagykövet az előtte megjelent újságíróknak kijelentette, hogy a kétszázmillió dolláros kölcsön, amelyet a Dawes-javaslat ajánl, minden nemzetközi kölcsönnél jobban biztosítva van.

Töltse az utószezont Vata de ios - Alváca

kénés és szénsavas hőgyógyfürdőn.

Szobaárakból szeptember 1-étől tetemes engedmény.

Művelésben jártas

MOLNÁRSEGÉDEKET

kézdivásárhelyi műmalmunkba azonnali belépésre keresünk.

CSIHA & RAKOSI BRASSO,

Egres-ucca 7.

Telefon: 3-82.

Sürgőnycim: „CSIHA BRASSO”.

Németország eleget tett első kötelezettségének

Megkezdődött a Rajna és Ruhr-terület vasuti hálózatának átadása

BERLIN. (Saját tudósítónktól.) A német kormány csütörtökre várja a szövetségi meghatalmazottak megérkezését Owen Young amerikai főbiztos vezetésével, akiknek feladata lesz, hogy a Dawes-javaslatokat végrehajtsák.

Frazer angol jogi szakértő már Berlinben tárgyal Luther pénzügyminiszterrel. A szövetségesek a Rajna és Ruhr-terület vasuti hálózatának átadási határidejét mártól számítják, mert a jóvátételi bizottság ma állapítja meg hivatalosan azt, hogy Németország eleget tett első kötele-

zettségének, úgy, ahogyan azt a londoni konferencia harmadik jegyzőkönyve megszabta. December hetedikéig új birodalmi vasutársaság veszi át a Rajna és a Ruhr-vidék vasutvonalait.

Ugyanekkor a német kormány hozzájárult a birodalmi vasutak árutarifájának általános leszállításához.

PÁRIS. (Saját tudósítónktól.) A Le Journal jelenti, hogy a jóvátétel főbiztosa, Owen Young, szeptember harmadikán indul Berlinbe, hogy megkezdje a Dawes-tervezet végrehajtását.

Franciaország és a Szovjet

(Saját tudósítónktól.) A londoni konferencia aktáit lezárták, a francia és a német törvényhozás lezárta azokat, s a ma a jóvátételi kérdésben még elintézendő, az tisztán technikum, amelynek sikere a közreműködő államférfiak békeakarától függ. A háború utáni idők történelmének egyik súlyos fejezete, a jóvátételi kérdés, egyidőre lezárult, s Európa most más fennálló problémák megvitatásán fáradozhatik.

A legégetőbb problémája Európának ezidőszert az orosz kérdés, amely most, hogy Herrioték kerültek uralomra Franciaországban, égetően aktuálissá vált. Ezt az aktualitást Herriot miniszterelnök személye adja meg, aki két évvel ezelőtt, mint lyoni polgármester, meglátogatta Szovjet-oroszországot, s az annak idején a szovjetvezérekkel folytatott tanácskozásain kötelező ígéretet tett arra nézve, hogy kormányrajutása esetén teljes energiával fog a szovjet elismerésért küzdeni.

Ez az idő most elérkezett s hatalmas segítőháttal nyer most Herriot ehhez a francia közvéleményben, amely ma már belátja, hogy a francia kormányok eddig önmagát elszigetelő politikája jóra nem vezetett. Ez ma már nemcsak a baloldalt, hanem a jobboldaliakat meggyőződése is. Es a választásokon ugyancsak a Szovjet-oroszország elismerésének jelszavával ment harcba a baloldal.

Ez a törekvés érthető is volt. Franciaországnak látnia kellett, hogy a legyőzött Németország az okos Rathenau-féle politikát követve, az orosz-német kereskedelmi összeköttetésből óriási hasznot szerzett. Ettől Franciaország elesett, s most érthető, ha siet ezt a mulasztást pótolni.

Herriot előtt áll a feladat, hogy Franciaországot erre az útra vezesse. Hogy ezt azonban elérhesse, két súlyos akadályt kell elhárítania az útból. Az egyik: Románia és Lengyelország jövőbeli helyzetének biztosítása. Franciaországot eddigi orosz-politikája arra indította, hogy e két országot Oroszország ellenében támogassa. Ha pedig most új orosz-politikára tér át, úgy e két állammal szemben is új politikára kell áttérnie. Ezt pedig ügyes diplomáciával kell végeznie. Mert ha Herriot az orosz-francia tárgyalások kapcsán Románia és Lengyelország kérdéseben sokat enged, Oroszországnak, eljátsza Franciaország barátainak és szövetségeseinek szimpátiáját.

A másik nehézség, amelyet szintén ügyes politikával kell Herriotnak kiegyenlítenie, belső, gazdasági természetű. A francia kistőkésék annak idején az akkori

francia kormányok felhívására orosz kölcsönbe fektették pénzeiket. E kistőkésék száma eléri a háromszázezret, akik a cári Oroszországnak sok milliárd aranyfrankot kölcsönöztek az idők folyamán. A szovjet uralomra kerülésével e kistőkésék elvesztették pénzüket, s ha Herriotnak az oroszokkal folytatott tárgyalásai e kistőkéséket nem elégitik ki, úgy szinte kézen fekvő, hogy e kistőkésék elhagyják Herriot zászlaját, s a nacionalista blokk karjaiba vetik magukat.

Kétségtelen tehát, hogy Herriot súlyos probléma előtt áll, amelyet azonban épen a közvélemény nyomása alatt, amely az orosz-francia viszony felújítását követeli, bármily uton-módon, diplomatikusan meg kell oldania. Es ez a kérdés talán nehezebb lesz, mint a jóvátétel kérdése, s erősebb próbaköve Herriot erejének, mint a szakértői javaslatok alkalmazása.

Választott bíróság döntön a kisebbségi konfliktusokról

BUDAPEST. (A Brassói Lapok eredeti távirata.) A lapok értesülése szerint gróf Apponyi Albert abban a beszédében, melyet Magyarország népszövetségi hivatalos főmegbízottjainak tanácsülésén a kisebbségi jogokról fog mondani, azt az indítványt teszi, hogy amennyiben a kisebbségi jogok kezelése dolgában az egyes államok közt konfliktus támadna, a döntést bízzák választott bíróságra. A választott bíróság egy-egy tagját a szembenálló felek neveznék meg, elnökül pedig semleges államférfit választanának.

Öntött nyomó csövek

10 m/m favastagságban, 80, 50 és 40 mm. átméretben, hozzá idomdarabokkal, kevésbé használt cca két waggonnal jutányos áron eladó. Megkeresések

„Villamosmű”, Satu-Mare.

Szeszgyár-hérlet.

SFT.-GEORGHE (Sepsiszentgyörgy) város közepén fekvő Kupferstich-féle, üzemben levő szesz- és ecetgyár, nyolc szobás lakás, irodahelyiség- és gazdasági épületekkel stb. bérbeadó. Írásbeli ajánlatok BRASSOV, HOSSZU-U. 15. sz. alatti vasúletbe küldendők, hol a tervrajz és leltár megtekinthető.

ACÉLLEMEZ Ú Z L E T I

491

REDŐNYÖKET

Esslingeni ablakfaredőnyt, Napellenző szerkezeteket gyártunk és legolcsóbban szállítunk. Aránylattal díjtalanul szolgálunk

HALÁSZ TESTVEREK

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) STR. CUZA VODA TELEFON 11-94. (SZACSVAY-U.) 17. TELEFON 11-94.

HIREK

Csütörtök, szeptember 4.

Katolikus naptár: Rozália. — Protestáns naptár: Rozália. — Görög naptár: július 22. Agatonik vérianu. — Izraelita naptár: 5684. Elul 5.

A nap kel 5 óra 41 perckor, nyugszik 18 óra 37 perckor. — Legközelebbi holdváltás: első negyed szeptember 6-án 10 óra 45 perckor.

Időjárás: Változó idő, csekély hőemelkedéssel, sok helyen csapadékkal.

Degoutte tábornok megkezdte a kiűritést

Temps jelenti: A francia kormány utasította Degoutte tábornokot, hogy a dortmundi zóna katonai kiűritése iránt mielőbb intézkedjék. A Rajna jobbpartja, amely 1923. január óta van megszállva, leggyorsabban felszabadul, kapcsolatban a Ruhrvidék katonai kiűritésével. Decem ber hetedikén a francia-belga rezsim az egész területet átadja az új vasúti társaságnak.

Nem kötelező a zászló kitűzése

(Saját tudósítónktól.) Röviden már megemlékeztünk arról a belügyminis teri rendeletről, amely kimondja, hogy a hatóságok nem kényszeríthetik a magánosokat arra, hogy nemzeti ünnepek alkalmával a nemzeti lobogót kitűzzék. A rendelet most érkezett meg a hatóságokhoz, s annak szó szerinti szövege a következő:

Prefekt ur! A minisztériumnak tudomására jutott, hogy néhány megyében a közigazgatási és rendőri hatóságok a magánosokat arra kötelezik, hogy nemzeti ünnepek alkalmából zászlókat tűzzenek ki. Felkérem, hogy az alárendelt hatóságoknál intézkedni sziveskedjék, hogy ilyen intézkedésektől a jövőben tartózkodjanak, miután magánosokat ilyen kötele ség teljesítésére kényszeríteni nem lehet, mert az szabad elhatározásuktól függ.

Külön felhívom a figyelmet arra, hogy amennyiben a szászok óhajtják nemzeti színeiket használni, úgy kötelesek a román zászlót is kitűzni, s ebben az esetben az utóbbinak ugyanoly nagyságának és ugyanoly minőségű szövetből készültnek kell lennie, mint a szász lobogó.

Modolea vezérigazgató. A belügyminis teri rendelet száma 63209 s 1924 június 22-én kelt.

A szászok nem tartják törvényesnek az iskolarendeleletet

MAROSVÁSÁRHELY. (Saját tudósítónktól.) A folyó évi beiratkozásokkal kapcsolatosan jelentkez nek azok a fónáságok, amelyek a kormány kisebbségellenes iskolapolitikáját támogató rendeletekből fakadnak.

Ismeretes, hogy a közoktatásügyi miniszter rendeletileg szabályozta az idegen vallásúak iskolázatását és beiratkozását. E rendelettel szemben megtörtént most a nyílt hadüzenet a szászok részéről, mely súlyos politikai következményekkel és kihatásokkal járhat a szászok eddigi magatartására.

A szászrégeni ág. ev. szász egyháztanács ki mondotta ugyanis, hogy nem alkalmazkodik a miniszter fenti rendeletéhez, mert a tanszabadságot nemzetközi szerződéseken kívül az ország alkotmánya is biztosítja s az alkotmányban lefektetett alapjogokat rendeleti úton nem lehet szabályozni vagy megrövidíteni.

Ennek megfelelően a szászrégeni szász gimnáziumba és polgári iskolába felvesznek bármilyen idegen vallású tanulót. S így a most folyó beiratkozások során más vallású növendékeket is beírtak.

A szászrégeniek nyílt és bátor állásfoglalása súlyos harcok kezdetét jelenti a szászok és a kormány közt.

A Brassói Lapok gyűjtése a zetelaki tűzhárosultak javára

A zetelaki véreink szerencsétlenségének enyhítésére újabban a következők adakoztak: Sárossy Lajos Brassó 100 lej, Vransits Károly Temesvár 100 lej, Kis Miklós Székelyhid 100 lej, Bíró János Városlalva 40 lej. Ezzel eddigi gyűjtésünk összege 1840 lej. További adományokat elfogad és hírlapilag nyugtáz a Brassói Lapok kiadóhivatala.

Terrorizálják a Mittelmann-ügy mentőtanuit

MAROSVÁSÁRHELY. (Saját tudósítónktól.) Em litettük, hogy a Brassói Lapok adatgyűjtése alapján a marosvásárhelyi ügyészség a Mittelmann-ügyben elrendelte az új adatok megszerzését. A nyomozást arra a csendőrmesterre bízta, akit az ügyben tett kijelentései következtében nem tartunk alkalmasnak arra, hogy elfogultság nélkül végezze ezt a munkát. Az őrmestert nem helyezték át, és éppen ezért bekövetkezett az, amit előre sejtettünk: a tanuk megfélemlítése.

Csatlós Jánosné vajai lakost Hajdu csendőrmester tegnap maga elé idézte kihallgatás céljából s a kihallgatás a következőképp folyt le:

— Na! mit tud a Mittelmann ügyben, kérdezte az őrmester.

— Sok mindent tudok. Azt is, hogy a bárd miként került az ágra.

Az őrmester erre dühbe gurult.

— Mit tud?! ordította s mellen ragadta Csatlós nést s bántalmazni akarta. Csatlós né azonban kiszabadulva az őrmester kezéből, kiszaladt.

Miután a Csatlós né kihallgatásáról felvett jegyzőkönyvet Hajdu a saját felfogásának megfelelően fogja illetékes helyre felterjeszteni, szükségesnek látom, hogy Csatlós né kijelentéseit két tanu előtt a következő nyilatkozatban szegezzem le:

— A külföldi diplomák honosítása. Budapesti szerkesztőségünk jelentése szerint a külföldi diplomák magyarországi honosítása rövidesen aktuálissá válik és a diplomákat kölcsönösen el fogják ismerni. Különösen az utódállamokban okozott nagy nehézséget a diplomák el nem ismerése, ahol azokat a magyar mérnököket, akik 1918 előtt végezték tanulmányait elmozdították állásaikból.

— Meghalt a Schwarzer szanatórium igazgatója. Budapestről táviratozza tudósítónk, hogy Komlós Jenő, a Schwarzer szanatórium igazgatója ma félérvénységben meghalt.

— A Katholikus Népszövetség a zetelaki tűzhárosultakért. Székelyudvarhelyi tudósítónk jelenti: A Katholikus Népszövetség ügyvezető igazgatója, Bíró Lajos kerületi titkárral Zetelakára utazott, hogy a helyszínen tájékozódjék a kár nagysága felől. A leégett falurész megtekintése után, a segítség módjaitra vonatkozólag, megbeszélést folytatott Fuchs Gusztáv esperessel és Kádár Adolf jegyzővel. Terve az, hogy a Népszövetség 4—5 tagozata építsen fel egy-egy házat. Addig is azonban, míg a házak felépülnek, a Népszövetség igazgatója negyven 5—10 éves koru gyermeknek felvételét és gondozását ajánlotta fel a Népszövetség jegényei árvaházában. A Népszövetség országos segélyakciójának tervét bejelentette Andreás udvarhelymegyei prefektusnak, aki azt köszönettel vette tudomásul s felajánlva támogatását, helyeselte a segélyakciónak társadalmi úton való megoldását.

— Apolló Mozgó. Az Apocalypsis négy lovasa második és befejező részét ma, szerdától vetítik. Ez a rész még hatalmasabb mint az első. Ebben a részben fejlődik ki a négy lovas működése és abban látjuk az elmúlt háborúnak az összes borzalmait. Tévedésen alapszik az a híresztelés, hogy az Apolló igazgatósága mindkét részt egyszerre vetíti. Hogy azok, akik eddig az első részt nem látták, az első részt még megnézhesék, tudatjuk a tisztelt közönséggel, hogy szerdán és csütörtökön 5—7 óráig még az első része lesz vetítve, hét órától a második rész. Kedvezményes jegyek csak 5—7 óráig érvényesek.

(*) A borszéki borviz az ásványvizek királya. Nagyban eladás az Aronsohn H. és Tsa cégnél. Telefonszám 7. Üvegenként kapható a Frații Orghidan kapu-uccai fűszer- és csemege üzletében.

Lysiform

Nyilatkozat.

Alulírott Csatlós Jánosné, született Császár Erzsébet, vajai lakos, kijelentem és bármely hatóság előtt hajlandó vagyok vallani a következőket:

1924. június havában történt. Néhány nappal azután, hogy híre jött a faluba, hogy a legfelsőbb bíróság Mittelmann József ügyében döntött, a következőket hallottam Szalai Zsigmondtól: »Tudom, hogy deszkán akasztották fel a bárdot csak azért, hogy hóban láthatók ne legyenek a lábnyomok.« Egy más alkalommal Szalai Zsigmond Lázár Demeter vajai lakossal még azon a héten együtt dolgozott, amikor Szalai a Mittelmann-bűnügyet szöve tette. És beszélgetés során Lázár Demeternak Szalai a következőket mondotta: »Mit mondhatnék most? Ha valaki valamit tud, mondta volna meg, mert most már késő. Ezt a kijelentést Lázár Demeter nevének a felhívására mondta Szalai. Lázár Demeterné feltette az urát, mert a csendőrmester már többször megverte és kérte Szalai Zsigmondot, hogy ne tárgyalja folyton a Mittelmann ügyet, mert még az urát is bajba keverheti. Inkább mondjon meg mindent, amit tud.« Ezen nyilatkozat előttem fel lett olvasva, s az mindenben megfelel annak, amit vallottam.

Vaja, 1924. szeptember 1.

Csatlós Jánosné, született Császár Erzsébet, Dr. Turvovszky Sándor, tanu. Szabó Imre tanu.

— Fogházra ítélt egyetem magántanár. Budapesti tudósítónk jelenti: A budapesti büntető törvényszék tegnap Gaál István egyetemi magántanár felett ítélték, aki Böck Hugó helyettes államtitkárról több cikkben azt állította, hogy a proletár diktatura alatt a bányák szocializálását készítette elő. Gaál István a főtárgyaláson kijelentette, hogy cikkei alaptalan információkon írtak, mire a bíróság egy havi fogházra is tizenötmillió korona kártérítés megfizetésére ítélte.

— A Dunába ugrott egy csempész. Budapestről táviratozzák: Vasárnap este a bécsi hajón a vámvizsgálat alkalmával Vác és Nagymaros között a vámőrök egyik társaság bőrdíkjében negyvenmillió értékű textilárut találtak. A detektív a társaság egyik tagjában felismerték Székely Arthur notorius csempészt, aki szorult helyzetében áttörte a vámőrök sorfalát és a Dunába ugrott. Mentőcsónakot eresztettek le a hajóról, sokáig keresték, de nem találták meg. Lehetséges, hogy a csempész a víz alatt kitudott uszná a parthoz.

(*) Orvosi hír. Dr. Nagy László orvos rendelőjét Árvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, bejáró-sebész és vér (nem) betegket. d. e. 10—1 és d. u. 3—4-ig. 2097

(*) Elveszett egy egyéves Dobennann kutya, fekete-barna foltokkal. Magas jutalom ellenében Zsák-u. 1. l. alatt átadandó. 5530

— Házasság. Grünfeld Samu kereskedő (Fogaras) és Papp Laura (Brassó) házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett. 5529

— Modern Mozgó. Még csak ma, szerdán vetítik az első részét az »Árvák a viharban« című filmnek. Holnap, csütörtökön lesz a második rész bemutatója, amely a maga borzalmasságával és minden idegszálát megrázó, dübörgő erővel mutatja be a forradalmat, a Bastille ostromát és bevételét. Ebben a fergetegben, ebben a dúló viharban talál egymásra a két árva, az egyiknek feje már a giljotin alatt, a másikat megtalálja az anyja és végül egy gyönyörű tsza fergeteg utáni napsugaras napon a két árva megtalálja az igaz boldog és meleg otthonát. — Vasárnap Maciste utazása két részes kép 12 felvonás egyszerre. A hét minden estéjén Tamara és Anny a 8 és 9 éves táncművésznők lépnek fel. Semmiféle felülfizetés nincs.

Tökéletes szabásu raglánok csak NEUMANN-nál.

(*) Dugulás, aranyeres bántalmak és derékfájás ellen a természetadta FERENC JÓZSEF keserűviz biztos segítséget nyújt.

(*) Könyvtárak figyelmébe. Bármely — bárhol hirdett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő Cluj-Kolozsvár.

— Hirdetmény. A brassói református egyház kiselejtezett ingóságai nyilvános árverésen eladtnak folyó hó 2—6-ikáig, naponként délután 3—7 óráig Kut-ucca 11 szám alatt, hol az árverési fel tételek is megtudhatók és a tárgyak megtekinthetők.

Egy utókura élményei

Karlsbadból, ahol a gyomromat rontottam el, Marienbadból, ahol súlyos pocakomat újabb három kilóval gyarapítottam és Nauheimből, ahol kerepelő szivdobogást kaptam, utókurára Brassó klimatikus gyógy- és fürdőhelyre érkeztem.

Az első benyomás nagyon kedvező volt. A le- és felszállók tömege úgy benyomott a vasuti kocsi perronjára, hogy szinte megfultam. Szerencsére a kézikofferemet valaki a nagy tolokodásban elemelte, s midőn elkezdtem kiabálni: Tolvaj! Ajutor! Fogják meg! a tömeg önkéntelenül utat nyitott és így lélekzelhez jutottam.

A drága kofferem, tele finom fehérneművel és ruhával, ugyan nem került meg, de a rendőri és vasuti közegek megnyugtattak, hogy azelőtt egy félórával a bukaresti detektiv vezérigazgatónak egy még nagyobb bőröndjét lopták el.

Az állomás elé érkezve (már késő este volt), bérkocsira akartam ülni, de egyellen batárt sem találtam. Felvilágosítottak, hogy hiába is várnék egész reggelig, mert a kehes és vak lovak egyesületének alakuló gyűlése van, s utasok szállítására nem érkeznek.

Miután szerencsére koffert sem kellett cipelnem és a vonaton is csak Tövisből Brassóig kellett állnom, ruganyos léptekkel indultam neki gyalog a városnak.

Ezen az estén éppen holdfogyatkozás volt és a helybeli gázgyár kollegiális előzenéséből összes lámpáit gyújtatlanul hagyta, hogy a hold annál fesztelenebbül fogyatkozhassék.

A süket sötétségnek köszönhetem, hogy az árkaszat és hidászat elemeivel alaposan megismerkedhettem, mert hol egy árokba buktam és négykézláb másztam ki belőle, hol egy-egy hidalatti pocsolyában lubickoltam, ami a hőségre való tekintettel frissítően hatott. Utközben még néhány búzbombára is tapostam, de szerencsére ezek nem robbantak fel.

A nagy sötétség után a városban csakhamar világossá vált előttem, hogy szobát egyet len hotelben sem kaphatok. Kezdtém a Koronán, átmentem a Kertschbe, el a Continentálba, próbálkoztam a Burzenlaenderhofban, visszabotorkáltam a Pest szállóba, sőt a vasuti Fehér lóba is beszagoltam, szoba nincs. Közben már a hold is egészen elfogyott, meg a marienbadi három kiló súly is, s neki vágtam a ligetnek, mely sötét lombjaival hivatogóan integetett felém.

A Postaréten töltöttem hát az éjszakát, a költői Graft partján, mely a képes lapokon valóban remekül fest. Soha kellemesebb illatot, mint ami onnan áradt felém és olyan édes álomba ringatott, mintha moslékkal vegyített opiumot szívtam volna.

Kora reggel, hogy széttekintettem magam körül, egy bájos családi idill képe melegített fel. Egy apa, a ki nem tagja az alkoholelles egyesületnek, egy husánggal a kócos fiát cirógatta, az anya pedig élénk forgalmu fürteit boronálta egy plombirozatlan fésűvel.

Eppen reggeli sétára akartam indulni a szép Postaréten, mikor egy régi ismerősöm akadt elém, aki a városba indult. Elmondtam neki, hogy utókurára jöttem Brassóba, s tekintettel arra, hogy gyomrom, meg a szívem nincsenek rendben, orvoshoz akarok menni, rendeljen valami port. A jó ismerősöm nevetve intett le: csak nem ment el az eszem, hogy orvoshoz és patikushoz folyamodom, ami sok pénzbe kerül: várjak reggel 9—10 óráig, s annyi port nyelhetek itt a Postaréten, s ingyen, amennyi csak belém fér. Brassó meg akarja mutatni, hogy klimatikus gyógyhely és a söpréssel addig vár, míg elegendő ember bizonyíthatja, hogy itt tényleg söprönek.

És csakugyan: kilenc óra tájban olyan söprés indult meg, amilyen a hazai közigazgatásban sohasem lesz lehetséges, s megállapítottam, hogy ha Brassóban szálló nem terem is, egyike Erdély legnagyobb portermő vidékének.

Séta közben azonban nagyon elfáradtam és egy padra ereszkedtem le. A mozgalom közben nem vizsgálván meg alaposan a helyzetet, kicsit hátra bukfenecstem, mi-

után a pad összes háta hiányzott. Hiába, ebben a városban olyan autogramgyűjtési szenvedély dühöng, hogy még az összefirkált és telefaragott padhátaikat is elteszik emlékebe.

Később, gondoltam, kirándulok egyet a a festői vidékre, s beültem a tramwayba. Itt is megállapítottam, hogy Brassó muzeális város, mivel a tramway üléseit és ablakait birság terhe alatt tilos megpucolni, nehogy az öreg masina antik voltából veszítsen.

Visszatérve, gondoltam, jó lesz megfürödni, hiszen Brassó klimatikus fürdőváros. Összejártam az összes városrészeket, valamennyi szomszédatyát és anyát, bekopogtatam valamennyi vízfejű hatósági közeghez folyamhajózási és csatornázási illeték kiszabási hivatalhoz, de fürdőnek nyomát sem találtam.

De igen, utoljára mégis rám terítették a vizes lepedőt. Mikor egy urnak, akin valami hivatalos sapka volt, elpanaszoltam, hogy nem tudok megfürödni, azt mondta, maradjak csak ott a hivatalban, majd megfürösztenek.

És csakugyan egész nap és egész éjjel ott marasztottak, vallattak, maceráltak, úgy, hogy annyira izzadtam reggelre, hogy csuron vízzel váltam. Aztán elvették az írásaimat és azt mondták: fel is ut, le is ut. Ki erről a klimatikus gyógyhelyről! Ki vagyok utasítva.

Most már tudom, miért klimatikus, miért gyógyhely és miért fürdőváros Brassó. Mefiszto.

SPORT

Bohózatá tették a franciák a párisi olimpiászt

A világsajtó szigorú ítéletei az elfoglalt bíraskodásról

A Brassói Lapok a legeisők közt volt, kik elítélő szavakkal nyilatkoztak a párisi olimpiász döntőbíróóságairak ítéleteivel szemben. Nemsokára a világsajtó türelmét hozta a távirók s különösen az angol és amerikai lapok kelték ki éles szavakkal a legtöbbször francia bírák olyan döntéseit ellen, melyek a győzelmet elsősorban a francia versenyzőknek, másodsorban pedig a latin nemzetek atlétáinak juttatták.

Ez a sportszerűtlen és minden tekintetben elítélendő viselkedés méltó felháborodást keltett a többi résztvevő nemzetek között s most utólag nemcsak az angol és amerikai, hanem a svájci sajtó is élénken tárgyalja az olimpiáson lefolyt botrányokat. Különösen a francia publikum viselkedését tartják elítélendőnek, amely minden nem-francia csapatot, idegen versenyzőt gunyos kiállításokkal és fütyüléssel fogadott.

Az egyik legelőkelőbb svájci lap, a »Zürcher Post« így ír: »A versenyszámok egész sorozatában, különösképpen pedig a birkózásban, lovaglásban és tornában a nyertesek osztályozása teljesen hamis volt. A döntések kevés kivétellel a latin nemzetek, leginkább Franciaország atlétáinak javára történtek. Ez a rendezés már szinte egy bohózat jellegével bír, az ilyen győzelmek értéktelenek és az ezeket előidéző lelkiismeretlenséget a legerősebben el kell ítélni. És ezt az elítélést már elvégezte Anglia és Amerika, amelyeknek következő olimpiáson való részvételét a történet dolgok nagyon is kétségessé tették.«

A világsajtó egyéb organumai szintén ilyen erős kifejezésekkel ítélték el a párisi olimpiáson lefolyt botrányokat s a győzelemtől elűtött és háttérbe szorított kis nemzeteknek legalább ez a szimpátia vigasztalásul szolgálhat. Igaz, hogy sovánny vigasztalásul.

TANÜGY

— A zilahi református Wesselényi kollégium tájékoztatója. A magyar napilapok már többször megemlékeztek arról, hogy a közoktatásügyi minisztérium Zilahban szeptember hónapban egy négy osztályú román liceumot állít föl s hogy az új iskolát az ottani lakásrekviráló bizottság a ref. Wesselényi kollégium főépületében szándékszik elhelyezni. E hiraással egyidejűleg az a hír is elterjedt,

hogy Zilahon a szervezés alatt álló, új négyosztályú román állami liceum fogja pótolni a ref. Wesselényi kollégium főgimnáziumának alsó tagozatát. Utána járván a dolognak, az intézet vezetőségétől, mint a legilletékesebb forrásból, azt a felvilágosítást nyertük, hogy az egész híresztelés félreértésen alapul.

Az új állami liceum nem gyakorol befolyást a ref. Wesselényi kollégium életére, ettől függetlenül, önállóan végzi feladatát s a ref. Wesselényi kollégiumnak mind a nyolc osztálya továbbra is működni fog. A kollégiumban a tanítás szeptember 22-én kezdődik. Beirási díj 100 lej, iskolai díj az I—IV. osztályosok számára 2100, az V—VIII. osztályosok számára háromezer lej. A beíratási (internátusi) díj egész évre felső ágyért 1000, alsó ágyért 800 lej. Az étellemezési (konviktusii) díj egész évre 6500 lej. Kézpénz helyett piaci áron számitott termények is elfogadhatnak. A díjak három részletben (a beíratáskor, december és március 1-én) fizetendők. Az összes növendékek államérvényes bizonyítványokat nyernek. Beíratkozni lehet minden nap szeptember 21-ig. Az I—III. osztályba nem református vallású tanulók csak miniszteri engedéllyel vehetők föl. Kíváncsra késéggel küld részletes tájékoztatót a kollégium igazgatósága.

— A brassói református elemi iskolánál a beíratások nem folyó hó 8-án kezdődnek, hanem már szeptember elsején megkezdődtek a lelkészi hivatalnál, Ötvös-ucca 3 szám alatt.

JÓ ESTÉT KIVÁNKOK,

megjöttek a temesvári huszárok!

A legjobb és legkedveltebb csárdás 294 II. Moravetz kiadás, mindenütt kapható.

Árverési hirdetmény

Alulírottak közhírré tesszük, hogy a mi tulajdonunkat képező és Csikcsicsó község határában »Szeges«-dűllőben 163 hold 311 □-öl területen fekvő 6354 m² nettó fenyő haszonfátömeg a talajjal együtt Csikcsicsó községhezánál f. évi szeptember hó 7-én d. u. 2 órakor szóbeli, illetve zárt írásbeli ajánlattal egybekötött árverésen örök áron eladatik.

Kikiáltási ára 900.000 Lei, melyen alul a fatömeg eladatni nem fog. Birtokosok szavatolnak a fent írt erdő-terület nagyságáért és a fa mennyiségéért.

Bánatpénz gyanánt a kikiáltási ár 10%-a azaz: 90.000 Lei, mely összeg leteendő az árverés megkezdése előtt árvereztetők kezéhez.

Az erdő a madéfalvi állomástól 10-7 km. távolságra fekszik, az odavezető uton bármikor lehet közlekedni.

Eladási és szerződési feltétel megtekinthető a Csikcsicsó község jegyzői irodájában. Zárt írásbeli ajánlatok az árverés megkezdése előtt adandók át a tulajdonosoknak és tartalmazniuk kell, hogy ajánlattevő ismeri az eladási és szerződési feltételeket és azokat elfogadja.

Az erdőterület faanyagára a vágatási engedélyt vevő tartozik megszerezni.

Csikcsicsó 1924. aug. 18.

Zakariás Gergely

Ozv. Zakariás I. Antalné

7854

Nyilttér*

Nyilatkozat.

A Brassói Lapok f. é. aug. 25-iki számában megjelent s reámvonatkozó napihirre megjegyzem a következőket:

1. Volt feleségem ellen panasszal éltem a rendőrségnél, de nem hallgattak meg.
2. Jelenlegi sógoromat lopásért, cseléd felbujtásért, okirat hamisításért, kegyetlenkedésért és gyilkossági kísérletért jelentettem fel, de dr. Ghilea rendőrigazgató semmiféle panaszomat nem hallgatta meg.

3. Az ügyvédem csalfasága miatt el nem intézett akták a törvényszéken fekszenek.

Köszönettel tartozom a rendőrprefektus urnak a 499/922. ügy elintézésért s köszönöm a belügyminisztérium képviselőjében eljáró Bogdan vezérfelügyelő urnak, hogy a minisztériumhoz dr. Ghilea rendőrigazgató ellen beadott panaszomat részrehajlatlanul vizsgálta meg.

Kérem az igazságügyminiszter urat, hogy a belügyminiszterhez hasonlóan rendeljen el ő is vizsgálatot az ügyvédem és a járásbíróság ellen hozzántézet panaszaimra.

Tg.-Mureş (Maros-Vásárhely), 1924. aug. 30.

5532

Bélay Sándor.

Albina-tér 28 szám.

*Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

MEZOGAZDASÁG

Gazdasági tanácsadó szeptember havára

A ház körül. Ott, ahol még nincs befejezve a cséplés és rostálás, az szorgalmazandó. Vetőmagvak triórózése most végezendő. A gabona készletek sűrűn forgatandók, kivált a kölesre fordítandó nagy gond, hogy meg ne melegedjék.

A bab száraz, szellős helyre rakandó.

A mezőn. E hónapban vetjük a rozsot, szántunk buza alá. Tengeri töréss megkezdjük, az érés arányában. Dohánylevél törése kezdetét veszti.

Tavaszi keveréket vetünk zöld korai takarmánynak, ajánlatos a keszthelyi keverék, az idén kevés a telelésre szánt szénánk, s így legalább korán lesz zöld takarmányunk.

A kellően előkészített és csévézett buza elvetése után szántunk tavasziak alá. Gondunk legyen arra, hogy burgonya és répafélék a fagyok beállta előtt kikerüljenek a földből.

Az állatoknak legelőre való hajtása előtt zöld takarmányt vagy szénát adagolunk, mivel a legelők sok helyen már nagyon megtrikáltak.

Diszker. Ha már éjjeli fagytól lehet tartani, gondoskodjunk, hogy szükség esetére kellő takaró álljanak rendelkezésre. Szabadban volt délszaki növények már rendszertelenül helyükre kerülnek.

Télien hajtandó tulipán, nárcisz, jácint, stb. cserépbe ültetve — kellő ágyba súlyszedendők, hogy azokat még 15–20 cm föld takarja. Téli virágzásra szánt rezeda most vetendő. Gyökerezett szegfű palánták cserépbe vagy pedig tartalék-ágyakba kerülnek.

Elvirágzott ágyásokra őszi rózsák, esetleg más növények ültetessenek.

A virágbagymák gyűjtése, takarítása, osztályozása és raktározása most eszközölendő.

Száraz, gyűjtött lomb tető alá kerül. Fűtőházak kitakarításának, fűtőkészülék rendbehozásának most az ideje.

Téli használatra beszerzendők a különböző földfélések.

Gyümölcsösben. Érsi stádiumnak megfelelően folytatjuk a gyümölcsfélék szedését, osztályozását és konzerválását.

A faiskolában a hiányos szemzések pótlandók. Szaporított kösméte, málna, ribizke, eper állandó helyére kerül.

Szőlő és gyümölcs spalierokon a gyümölcsöt takaró leveleknek eltávolítása siettetni az érést.

Zöldséges kertben. A téli használatra vetett zöldségfélék gondozása igen fontos. Szeptember vége felé, október elején kezdjük a kiszedést és száraz pincébe homok közötti elrakást.

A különböző zöldségfélék magjának szedésére, készítésére, takarítására, osztályozására és jelzéssel való ellátására kiváló gond fordítandó.

Téli üdészetre szánt zöldségfélék elvetendők.

A szőlőben. Folytatjuk a csemege szőlő szedését és szállítását.

Boripincében. Most fejeződnek harmadszor a borok. A szüretelő és pince kezelési szerszámok, gépek a szüret idejére előkészítendők.

A méhcsaládok gondos vizsgálat alá veendő. nincsen-e köztük anyátlan és van-e elég eleségük? Hol nincs elég méz, oda tenni kell — 10 kg-ot számítva egy-egy méhcsaládnak telelésére. Anyátlan családokat egyesítjük másokkal.

Védekezés az aranka ellen

A gazdának nemcsak a kártékony rovarok, de a kártékony növények ellen is erélyesen kell védekezni, mert ezek éppen oly nagy, sőt némelykor nagyobb károkat okoznak a vetésben, mint a rovarok.

Ily kártékony növény az aranka.

Az aranka a viszonyok szerint hol egyéves, hol évelő virágos magot termő élősdű növény melynek gyökere nincs. Táplálékát u. n. tápszívók (Haustoriumok) segítségével más élő növényekből szedi, minek folytán azokat fejlődésükben gátolja és rendszerint teljesen el is pusztítja.

Az aranka leginkább két faja ismeretes u. n. az illatos aranka (*Cuscuta suaveolens* ser) és a herefőjtő aranka (*Cuscuta Trifolia* Bab.)

Az illatos aranka a herefőjtő arankától nyálabbott virágzata, illata, de legbiztosabban gömbös végű bibéje által azonnal megkülönböztethető. Az illatos aranka nálunk főleg herén előfordul s jóval nagyobb magja miatt, mely a heremagból nagyon nehezen rostálható ki, a herefőjtő arankánál sokkal veszedelemesebb. Az arankától megtámadott növények elpusztulnak, többnyire azon sorrendben,

amint őket az aranka ellepte s vele együtt elhal a rajta élősködő aranka is, amely azonban akkorra már többnyire magot értelt.

Érett magot már júliusban lehet találni. Az aranka irtására törvényeket hozott Belgium, Franciaország, Anglia, Amerika, Magyarország, újabban Csehszlovákia és Ausztria is.

Erdélyben még érvényes az arankát irtó régi magyar törvény.

Ennek kivonata:

Ha a községi előjáróság (polgármester) a mezőri személyzet jelentéséből vagy más módon megállapítja, hogy valamelyik birtokos az aranka irtást elmulasztotta, a mulasztót záros határidő alatt — melynek azonban az aranka virágzását feltétlenül meg kell előznie, az irtás fogatosítására, a mezőri személyzetet pedig az irtás ellenőrzésére és jelentéstételre utasítja.

Ha az illető birtokos az arankairtást a kitűzött határidő alatt sem teljesítette, az előjáróság az irtást az 1894:XII. t-c. 52 §-a értelmében a mu-

lasztó költségére teljesíteti s ellene a büntető eljárást az idézett törvény 95 §-a K pontja értelmében megindítja. Ennek a rendeletnek azokról az intézkedéseiről, ott, ahol lóherét és lucernát termelnek, a mezőri személyzet kioktatandó és az érdekelt községekben időnként a szokásos módon ismételve, kihirdetendő.

A törvény 51. §-ának második kikezdése szerint lóheré és lucernamagokat, ha azok nem teljesen arankamentesek, termesztés céljából forgalomba hozni tilos. Ezen tilalom áthágóit a törvény 94. §-ának K pontja szerint pénzbírsággal lehet sújtani.

Az 1894:XII. t-c. 94. §-a értelmében kihágást követ el az, aki az idézett szakasz K pontja szerint nem arankamentes lucerna vagy lóheré magot termelés céljából forgalomba hoz.

Ezen kihágást képező cselekmények megtartására irányuló eljárás az idézett törvény szakasz utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés szerint hivatalból indítandó meg.

KÖZGAZDASÁG

Rejtett tarifaemelés hajtott végre a CFR.

Kétfelé osztották az eddigi első tarifaosztályt — Miért kell az árut helyesen bevallani

Az augusztus 1-én életbeléptetett tarifáról azt jelentették, hogy 25 százalékos lesz az emelés. A valóságban azonban másképp áll a dolog. Nagy értékű javaknál, mint kézműár, kávé, kávépótlék, rizs, déligyümölcs, zománczott edény, fémár, porcellán, továbbá minden olyan áru után, melyek a tarifában nincsenek megnevezve, s amilyen cikk a kezdetlegesen összeállított tarifa mellett nagyon sokféle van, az emelés nem 25 százalékot tesz ki, hanem majdnem százszázalékot.

Ezt a rejtett emelést azzal vitték keresztül, hogy új tarifaosztályt létesítettek és pedig az eddigi első osztályt két részre osztották: I. a. és I. b. osztályra. A mostani I. b. osztály azonos a régi I. osztály és 30 százalékkal emelt tarifával.

A darabárúnak két osztályba való sorozása szükségessé tette, hogy a fuvarlevélben az áru megnevezésére különös súlyt helyezünk. Eddig minden darabárut az I. osztályu tarifa szerint szállítottak. Most azonban nagyon érdemes a közönségesebb áruk után, melyek az I. b. osztályban maradtak, az elérhető előnyt biztosítani s ezért e javakat a fuvarlevélben a vasuti tarifa jelzése szerint kell megnevezni. Pl. nem elég kiírni, hogy vasárú, hanem meg kell nevezni, hogy harapófogó, fejsze, s így tovább.

A különbséget a két tarifa között olyan jelentékeny, hogy érdemes a többletmunkára időt fordítani, s kikeresni a tarifából a szállításra kerülő

árut s a jelzést eszerint eszközölni. Arra is vigyázni kell, hogy a kereskedő szállítói és gyárosok az árut helyesen nevezzék meg, s a szállítót a fuvardíjkülönbözetért felelőssé kell tenni, hogy mindenki megszokja a fuvarlevelek pontos kiállítását.

A tarifa például az áru 100 kgr-ján után száz kilométernél az I. b. osztályban 34.52 lej, I. a. osztályban 46.09 lej, 300 kilométernél 72.43 és 97.12 lej.

A vagonteleknél is igen sok árut tettek az eddigi alacsonyabb osztályból magasabb osztályba.

Ez a drágulás természetesen érezhetővé fog válni a közszükségleti cikkek árában. S ha az októberre jelzett újabb tarifa emelést is keresztülvizsik, még nagyobb lesz a drágulás.

Igaz, hogy Romániában volt eddig a legolcsóbb a tarifa egész Európában s így az emelés bizonyos tekintetben indokoltnak látszott. Az emeléssel kapcsolatban azonban a vasutnál ujtásokat is be kell vezetni, hogy az hivatásának megfelelőhessen.

Igy pl. a vasuti tarifában száz és száz cikk nincs megnevezve, melyeket naponként szállítanak. Szükséges mindenekelőtt az áruosztályok szaporítása, mert míg pl. Magyarországon, Csehszlovákiában és Ausztriában körülbelül 230 áruosztály áll fenn, s ezeken kívül még különleges osztályok, addig nekünk öt osztállyal kell megelégednünk. Természetes, hogy olyan sokféle árut az öt osztályba besorozítani nagyon nehéz és igazságtalanság áll elő, amikor bizonyos áruknál, melyeknél az árdiferencia kg-ként 100 lejt is kitesz, ugyan annyi fuvardíjat is kell fizetni.

A MAI PÉNZPIAC

Kedd, szeptember 2.

A világpiacon jelentős változás nincs.

A belföldi piacon a pénzkrisis erősen érezteti hatását. E miatt tegnap délután és ma is alig jött létre üzlet, s az erős kínálat ellanyhította az ár-folyamokat. Ma déli záró kurzusok: Egy svájci frank 38.30 lej, egy font sterling 916, egy olasz lira 9.10, egy dollár 201 és fél, egy csehszlovák korona 6.11, egy lejért 350 osztrák, és 360 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárástól való eltérések.) Nyitás: egy dollár 5.31 és fél (—egy negyed), egy angol font 23.87 és háromnegyed (—háromnegyed), száz francia frank 28.77 és fél (—5), száz olasz lira 23.55, száz cseh korona 15.92 és fél (—1 és fél), száz lej 2.60, tízezer magyar korona 0.69 és fél, tízezer osztrák korona 0.74 és háromnegyed (—egynegyed), száz járadék-márka 127.

(—) Vasutasok románnyelvű vizsgálja. A brassói vasutasok románnyelvű pótvizsgálja most kezdődött el. Azokat, akik ezen a vizsgán is elbuknak, október elsején vagy elbocsátják, vagy e naptól kezdve nyugdíjazzák.

(—) A brassói vasuti étterem bérlete. A brassói vasuti vendéglő bérbeadására versenytárgyalást hirdettek, amelynek határideje augusztus 30-án járt volna le. Eddig öt ajánlat érkezett be, de mivel még mindig nagy számban jelentkeznek az érdekeltek, a határidőt kitolták. A múlt évi bérösszeg 80 ezer lej volt, Alexandru Jacob bukaresti vendéglős, aki eddig még a legtöbbet ígért, már öt-

százhatvanezer lej összeget ajánlott föl. Biztosra vehető, hogy egyesek a vendéglő bérletért még ennél az összegnél is többet fognak ajánlani.

(—) Az Osztrák-Magyar Bank likvidálása. Az osztrák-magyar banknak likvidálásából Romániára 80 millió aranykorona esik. Eddig 46 és fél millió aranykoronát kapott. Legújabbban Románia 1 millió 900 ezer aranykoronát vett át, amelyet a Nemzeti Bankba adott be az államnak a banknál fennálló tartozása törlesztésére.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Hirdetmény

A Belügyministerium (Administrație G-le contencios și statisticel) -nak 1924. évi aug. hó 5-én kelt 66945. számú rendelete értelmében ezen Belügyministeriumhoz felterjesztendő egy kimutatás oly egyénekről, akik polgári vagy katonai közállásba kinevezve voltak, anélkül, hogy 1918-ban a csatolt területeknek egy községben illetőséggel vagy közigazgatási lakhellyel bírtak volna.

Ernek következtében ezen kategória alá eső köztisztviselők, nyugdíjasok, valamint katonai személyek felhivatnak, hogy állampolgárságuknak rendezése céljából a szükséges okmányokkal f. évi szeptember hó 1-től szeptember 6-ig d. u. 4—6-ig a katonai ügyosztálynál jelentkezzenek.

Braşov, 1924. augusztus hó 5-én.

5515

A városi tanács.

Monoky József és neje fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy szeretett kis fiuk

Dezsőke

folyó hó 1-én, két és fél éves korában egy napi kínos szenvedés után vissza adta lelkét az Urnak.

Temetése f. hó 3-án d. u. 3 órakor lesz a Preisz-ucca 8. szám alatti gyászházból a református temetőbe.

Brassó, 1924. szept. hó 2-án.

A gyászoló család.

Nyugalmad legyen csendes!

Alulírottak a szív legmélyebb fájdalommal tudatjuk úgy a maguk valamint az összes rokonok nevében, hogy forrón szeretett gyermek, testvér és rokon

Sipos Mária

folyó hó 1-én este 6 órakor életének 22-ik évében hosszú szenvedés után elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait folyó hó 3-án délután 3 órakor a Pürkereci 458. szám halottas házból az ág. evangélikus hitvallás szerint fogjuk örök nyugalomra helyezni. Pürkerec, 1924. szeptember 2.

A gyászoló család.

Nyugalma legyen csendes, emléke áldott!

APRÓ HIRDETESEK

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betűvel 6 lei. - Állást keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. Csak válaszbélyeggel felszerelt kérdezősködésekre válaszolunk. - Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizományosunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbítja azokat kiadóhivatalunkhoz.

Személyszállító autó-vállalat. - Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 9643

Cimexol holtbiztosan kiirt minden **poloskát** családotól. Egy üveg ára 20 lei. Főlerakat: Krafft & Herberth, Brassó. 5088

Felsőkereskedelmi érttséggel és magyar, román nyelvismerettel azonnali belépésre állást keresek. Megkereséseket „Szorgalmas” jelígre a kiadóba kérek. 5505

Eladó butor vadonatúj keményfa egész és fél hálóberendezések. Vár-ucca 56. 5401

Autó vezetői tanfolyam 4 heti kurzus kezdődik **Segesváron** okt. 1-én jelentkezők 18 évtől föl. Berka Antal Segesvár, Hüll-ucca 35. 5499

Idősebb nevelőnő nyelvismeretekkel, zongorázásban jártas kerestetik 11 éves kisleány mellé. Ajánlatokat „Intelligens” jelígre Sándor-hírlap-iroda Arad továbbít. 5498

Lányok kik kézzel és géppel varnak felvetnek Fejes Anna üzletébe, Kapu-ucca 54. 5493

Kiadna kamatra vagy részesedésre kölcsönt ház és gyári üzem építkezéshez. Ajánlatokat „Házépítkezés” jelígre a kiadóba kérek. 5455

Fehérneműt most kell vásárolnia, Wlaat & Wlaat cégnél, ahol a régi mintákat olcsón kiárusítják. 5172

Eladó 15 vagy 30 hold erdő és legelő (100 éves) Kőkös és Bodza határában. Értekezni: Ozv. Csűrös Ferenczné Aiud, Str. Michail Vitezul 23. 5443

Eladó ház Dicsőszentmártonban főtéren azonnali átvétellel, gázfűtéssel. Ára 350.000 Lei. Értekezés Dr. Baczó Albert ügyvédnél levélben. Udorheiu. 5543

Nevelőnőt románul és németül tudót keres 6 és hét éves gyermek mellé földbirtokos család. Cim Brassói Lapok marosvásárhelyi fiókja. 5533

Forgalmas üzlethelyiség lakással azonnalra kiadó. Cim 5528 szám alatt a kiadóban.

Olcsón eladó egy új fűszer üzlet berendezés. Hosszu-u. 129. 5527

Kereskedelem összes ágaiba jártas uri hölgy elvállal megbízásokat: információszerzés áru beszerzés elhelyezés közvetítés stb. szolid alapon. Biztos eredmény. Cim 5528 sz. a. a kiadóba.

Varrógép férfiszabó részére olcsón eladó. Capitány-u. 8 sz. 5525

Eladó egy jó karban levő szecska vágó járgánnyal együtt. Sántha Lajosnál Mikóujfalu. 5524

Eladó egy Ford autót új gumikkal üzemképes állapotban. Balázs Baraolt 5523

Házvezetőnő ki főzni tud, vidékre kerestetik. Cim 5521 sz. alatt a kiadóban.

32 HP. Mercedes autót 24 HP. Panhard Levaon 24 HP. Overland olcsón eladók. Megtekinthető a Schiel Garageban. 5522

Szabott árak!

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Kérjük látogassa meg

Sucursala **LUCA P. NICULESCU**

SSOR. **JOAN MUNTEANU**

Brassó, Fekete-ucca 2 szám alatti üzlethelyiségét

A n. é. közönség megtalálhatja itt a legkülönbözőbb árukat, meglepően olcsó reklámáruk mellett.

Sifon 90 cm. széles	— — — — —	méterenként	36 L-től feljebb
Fehér batist fehérneműnek	— — — — —	"	32 "
Fehér- és színes batist függönyöknek	— — — — —	"	30 "
Karton különböző színekben	— — — — —	"	30 "
Színes barchend	— — — — —	"	30 "
Ingzefírek	— — — — —	"	40 "
Férfi- és női szövetek 140 cm.	— — — — —	"	225 "

Finom férfiszövetek öltönyök, felöltők, raglanok részére, plüss szövetek, barchendek, zefírek, stb. meglepően olcsó árak.

Kérjük a t. vevők közönség raktárunk vételkötelezettség nélküli megtekintését, áruink minősége és áraink olcsóságáról való meggyőződése végett.

2099

Padlófénymázak,

Emailfénymázak, fehér és színes, Anilinfestékek,

fa, gyapju, pamut, ruhák és husvétit tojás festékek részére, csak a legjobb gyártmányok. A leggazdagabb választékban olcsó árak mellett **TEUTSCH GY. drogéria** Brassó, Kolostor-ucca 5.

2073

VAJMESTER aki vaj és sajtkészítésben teljesen jártas, gépkezeléshez ért, hosszabb gyakorlattal bír, azonnalra felvétetik. **TEJCSARNOK, Arad.** „Rador” No. 2225.

Csak néhány napig tart!

Rendkívüli alkalom!

MINDENKINEK FONTOS!

A nagyérdemű közönség széles rétege használta már ki a mai napig üzletünk felosztatása folytán rendkívül olcsó árainkat és előnyére meggyőződhetett arról, hogy áraink jóval alatta állanak az egyes cikkek mai napiáránál.

Kiköltözködésünk időpontjától csupán néhány nap választ el, mely időre az összes raktáron levő cikkek árát ismételten redukáltuk, hogy mindenkinek kivétel nélkül alkalmat és lehetőséget nyujtsunk ruházati cikkekbeni szükségletének legkedvezőbb beszerzésére.

Teljes tisztelettel

KLEIN JÓZSEF ÉS FIA

BRASSÓ, KOLOSTOR-UGCA 24.

Vételkényszer nélkül!

Mindenki meggyőződhetik!

2096